

F O A I E

пентрѣ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 27.

Luni 6. Julie,

1842.

KORDONЪЛ МИЛТАР (Die Militärgränze)

ши пѣсѣра лѣи дн рапорт кѣтрѣ
кавса Ресѣритѣлѣи.

(Din Gazeta универсалъ.)

Днтѣѣа вртеалъ а кордонѣлѣи милитар есте аскѣпсѣ дн днтѣперекѣ ши кѣар гѣбернѣл Австриѣи п'а пѣтѣт лѣтѣри пѣлѣ ѡкѣт: каре ар фѣ апѣте ачел дѣпѣт, че с'а днчѣпсѣ маѣ днтѣѣи дн пѣрѣиле ачесте милѣтѣреште? ши каре есте днтѣѣил сѣмѣвр ал ачестѣи стат милитар, че акѣт аре о днтѣндере де 200 милѣри? Се пѣтескѣ кѣ адевѣрат оарекаре веки рѣи ѣпѣрештѣ, карѣ ар фѣ днлокѣит кѣ колонѣи милитаре пените локѣри дешерте ла марѣиѣле Тѣрчѣиѣ; днпсѣ а ле лор сѣлѣнде п'аѣ дѣпѣт мѣлт пѣчѣ аѣ фолосѣт дѣпѣ ачееа, кѣчѣ ачест днчепѣт прѣмар с'а перѣтѣт фѣрѣ а лѣса вре о вртѣ дѣпѣ сѣне. Кордонѣл милитар ал Австриѣи, дѣпѣ кѣт есте ел акѣт, тревѣеште прѣвѣт днтрегѣ ка ѣп лѣкрѣ фѣкѣт де прѣндѣ Цѣрманѣи ши маѣ днтѣѣи Австриѣи; пентрѣ-кѣ адевѣрата рѣдѣчѣпѣ а ачестѣи арѣор лѣпѣгѣ, че спре мѣязѣлѣи днчѣпѣде пе Кроаѣиѣ, Славонѣи, Ынгарѣи ши Ардеалѣ, заче дн ѣпѣлѣ Цѣрманѣиѣ чел мѣязѣлѣи ресѣритѣеан, апроане де мареа адриатѣкѣ ши

се днкеѣе ла Стѣриѣ, Карѣнтѣи ши Карѣиолиѣ. Прекѣт пѣтем прѣвѣ оарекѣт тот статѣл Австриѣи ка о неконтенѣтѣ формаре, — дешѣлѣре а марк-графатѣлѣи дела дѣпѣре днтѣтемеѣат де Карол мареле, — о формаре зѣкѣ, прѣп не днтѣтрѣрѣпѣтеле ипѣтрѣри де колонѣи стрѣине ши прѣп некѣвртателе днтѣрепрѣндѣри де ресѣоѣе, — ашеа пѣтем прѣвѣ ши кордонѣл милитар ка о не днчетатѣ днтѣтѣндере а марѣиѣлор Цѣрманѣиѣ дн Стѣриѣ ши Карѣнтѣиѣ, — кѣ тоате кѣ днтѣндереа ачѣаста с'а днтѣшплат мѣлт маѣ тѣрѣзѣи сѣпѣт алте днтѣпреѣцѣрѣри ши пе де о парте ши кѣ осевѣте мѣжлоаче.

Днтѣтемеѣереа ши дешѣѣшѣзрареа марѣиѣлор саѣ хотарелор с'а днчепѣт одатѣ кѣ апѣпереа саѣ кѣдереа Ынгарѣиѣ дн бѣтѣлѣи дела Мохачѣ анѣл 1526, кѣ трѣчереа короанѣи Ынгарѣиѣ пе капѣл днтѣпѣратѣлѣи Цѣрманѣилор ши одатѣ кѣ днчепѣтѣл ресѣоѣилѣи челѣи маре маѣ де 200 анѣ, пе каре л'аѣ пѣртат Цѣрманѣиѣ днтѣпрѣтивѣ Тѣрчѣилор пентрѣ стѣпѣлѣпѣреа локѣрилор ачѣестора. Трѣпѣ Цѣрманѣе ера ачеле, пе каре фрѣтеле лѣи Карол V., днтѣпѣратѣл Фердинанд леа ашезат дн дѣпѣтѣрѣле Кроаѣиѣ че се мѣрѣиѣпѣскѣ кѣ Стѣриѣ ши Карѣнтѣиѣ, ка сѣ скѣтеаскѣ днтѣпрѣтивѣ иѣвѣрилор дѣп партеа Тѣрчѣилор атѣт пе Цѣрманѣиѣ, кѣт

ши пърциле Ънгаріеі де сѣнт стѣпѣнїреа са. Не лѣпгъ ачесте статорнїче трѣне Церманїе с'аѣ алѣтѣрат апої ѳѳгарїї Сѣрѣї, Кроадї шї алїїї, карїї венїеа дїн Тѣрчїа шї кѣрора лї с'аѣ дѣрѣїт пѣтѣнтѣрїле депїнпреїїѣр, кѣ лндатораре де а ѳаче неконтенїт слѣжѣѣ мїлїтарѣ ка стрѣжї лнпротїва Тѣрчїлор. Астѳел аѣ лнченѣт а се лнлокѣї кѣ солдаїї марїїнїле ла Стїрїа лн Кроадїа шї лн Цара Вендїлор, аї кѣрор кѣпїтанї деокандатѣ шедѣа апроапе де Стїрїа, ѳнде с'аѣ ѳост ашезат маї лнѣїѣ. Сѣнт ѳрмѣторїї лѣї Фердїнанд, цїпѣтѣрїле ачесте дѣпѣ тѣстра веакѣлѣї IX, шї X. се лнтрѣнарѣ лнтрѣнї маркграфат*) шї се органїзарѣ сѣнт пѣме де: „ѳнїкѣл шї пентрѣ тотдеаѳна стѣрѣїторѣл ѳенералат ал марїїнїлор вендїче шї кроатїче,“ спре а кѣрѣїа сѣѳїнїере с'аѣ лнтрѣѳїнцат ажѣтоаре дїн партеа лнпѣрѣїїеї Церманїе шї дїн партеа статѣрїлор Австрїеї де жос. Ачест ѳенералат трѣѳеште а се прївї ка чеа маї де кѣпетенїе темелїе, пе каре апої дѣпѣ чел дїнѣїѣ лнченѣт зїдѣл с'а кѣлїїт маї лнколо. Лн тѣсѣра, лн каре а лнпїнтат Австрїа кѣ кѣпрїндерїле сале

*) Марк-графат лнсетнеазѣ ѳн цїнѣт орї о провинїїе дела марїїнеа лнпѣрѣїїеї, ал кѣрїеа кѣрѣїїтор орї вазал стѣпѣнїтор се пѣмїеа „марк-граф“ адекѣ „контѣ де марїїне“ орї „контѣ де гранїцѣ.“ Асетенеа „марк-графат“ а ѳост ла лнченѣт шї „Австрїа,“ лнсѣ пѣтерѣа марк-графлор а лнченѣт лнкѣ дїн веакѣ ал XI. а креште ѳоарте тарѣ шї а ѳїмѣл лнсетнѣтоаре. Дїн тоате марк-графатѣрїле пѣ с'а десволтат нїчї ѳнѣл ашеа де тїпѣрїѣ шї мѣлт, ка ал Австрїеї, дїн каре — дѣпѣ кѣт с'а зїс маї сѣс — с'а івїт апої ачѣастѣ лнтїнсѣ монархїе.

Трад.

пе пѣтѣнт ѳнѣрескѣ лнпротїва Тѣрчїлор, с'аѣ лнтїнс шї марїїнїле орї кордоанеле Цѣреї маї департе; шї іарѣшї лн тѣсѣра, лн каре пѣтерѣа крештїно-австрїанѣ, — а такатѣ ла лнченѣт де крѣда тѣпѣ тѣрчѣаскѣ кїар лн мїезѣл сѣѣ, — се лнкїега шї се лнтѣрїеа дїн че лн че маїмѣлт, — лн ачѣастѣ тѣсѣрѣ шї ѳѣлѣїїїї крештїнїї ѳѣїїеа дїн провинїїїле тѣрчештїї лн цїнѣтѣрїле Австрїеї, кѣтѣндѣшї ачї адѣпост. Тодї ачестї ѳѣгарї, Ромѣнїї, Ъскочї, Кроадї, Алѣанѣзї (Арѣѣѣдї), Маѣедоненї, Сѣрѣї, се прїмїрѣ лн пѣтѣнтѣл Австрїеї претїпеште, кѣпѣтарѣ пѣтѣнтѣрї ка шї чеї де маї 'пїнѣте шї се лнплѣлнтарѣ ачї ка а пѣрѣторї де кордоане. Кѣ ачест кїп се івї ла Ънна „кордоѣл ѳанал“ шї ла Сак „кордоѣл славонѣ.“ Прекѣм ѳїрѣїнцѣа Тѣрчїлор ла Мохачї шї кѣдѣреа Ънгарїеї аѣ дат чел дїнѣїѣ прїлеїїѣ де а се лнтемеїа кордоѣл, ашеа апої шї ѳїрѣїнцїеле Австрїеї асѣпра Ънѣрїлор шї Тѣрчїлор ла канѣтѣл веакѣлѣї XVII, шї лнченѣтѣл веакѣлѣї XVIII. аѣ ѳост чеа де кѣпетенїе кавѣс де а се лнтїнде кордоѣл спре ресѣрїт. Ла Тїса шї ла Мѣрѣшѣ се лнпїнтѣ ачест ѳїѣ зїд маї лнколо лнпротїва Османїлор. Дѣпѣче лн ѳрмѣ се кѣпрїнсѣ шї Ъѳнатѣл, се лнтемеїарѣ апої шї „кордоанеле ѳѣпѣдене, пѣла мїжлокѣл веакѣлѣї трекеѣт, іар чел маї дїн лѣѣнтрѣ кордоане дела Мѣрѣш, се пѣтѣ акѣм рїдїка, ѳїїнд де прїсос. Дїн зї лн зї трасѣ Австрїа маї мѣлте локѣрї спре ресѣрїт сѣнт аса пѣтерѣ, пѣпѣ че дела апѣл 1764—1766 се ашезѣ шї кордоѣл, каре лнчїнѣ пе Ардеал цїѣр лнпреїїѣр; шї ашеа лн апїї ачестїїа кордоанеле мїлїтарѣ аѣ кѣпѣтат чеа маї таре лнтїндѣре, лнчїнѣнд кѣ скѣтїтоа-

реле враде тоате челе деспре мiazъзи цинъ-
търї але Монархіеї Австриене шї фортанд
ѡп некърмат зїд дела тареа адриатїкъ пълъ
ла ісвоареле Днїстрълї, лпкхт тоатъ мар-
цінеа че атїнѡе не Търчіа ера асігзратъ. —

Есте преа де крезът, къ ачест ашезъ-
тхлпт токмаї акъм се афлъ лп аса кълме
шї къ скріїторїї вїїторї вор авеа а лп-
штїїнда деспре вестежіреа ачествї копачїх.
Къчї, дхпъче акъм варварїа търчеаскъ дїп
зї лп зї се траѡе маї департе лпаної де-
ла хотаръле Австриене, кхнд лп вечїпеле
провїнчїї се ва респхндї маї тхлтъ лх-
мінъ шї чївїлізацие (адекъ лп Молдова,
Ромхнїа шї Сървіа), атхпчї шї ачест вїх
зїдъ ва фї де прїсос*) Деокандатъ лпсъ
пъ есте; дїп противъ с'ар пхтеа пхмі лп-
прецізърї, каре факъ ачест врхъ мїлітар
шї акъм фоарте лпсемпътор. Деспїра-
реа, — дескїегареа орї десплътхдїреа лп
каре се афлъ лпспърхдїа търчеаскъ, ва
адъче ачї лпкъ о тхлцїме де по-
кнїрї шї ресвоаїе; къчї тареа казсъ
а ресърїтхлї, пхне аїчї дхпъ фїешка-
ре църїоаръ ѡп мїкх семпъ ал лп-
тревърї; **) — — — шї пентрх Ав-

стріа есте де фоарте таре интерес, ка съ
прївегіеѡе некърмат шї претхтїп-
денї асхпра тхтхлор Църїлор че
се кхпрїнд лп ачеастъ казсъ (— —
—). Ла ачеаста вїне, къ кордонхл орї
врхъл мїлітар лптрегъ аре доаъ феде:
къ хпа прївеште ла Търчіа, къ алта ла
Ѣгарїа. Шї ачеастъ Царъ лптръ а-
фхнд лп казса ресърїтхлї шї не де ал-
тх парте се лпспъртхшенше вїнїшор лп
десволтареа вїедеї сфхлетештїшї полїтїче
а Ехропей апхсене. Лптърхтхтхреле орї
гхдїлхтхреле лп Ѣгарїа ах фост лпкъ
де тхлтъ лпсодїте де покнїрї схрпрїп-
зхтоаре. Ашеа дар шї лп прївїнда а-
честеї Църї есте врхъл мїлітар де таре
лпсемпътате; апої дела лпчепхт лпкъ,
с'а лпторс лпсемпътатеа шї лхкрътатеа
кордонхлї шї спре мїазъ поапте:
къчї ресвоїл Австріеї лппротїва Търчі-
лор, ера тотдеодатъ ресвоїх шї лппротїва
рех-тхлцхтїдїлор Ѣгзрї, карїї де тхлте
орї цїне къ Търчїї. Лппротїва Заполїї-
лор, Ракоцїлор шчл. ах фост кордонарїї
де таре фолос. Де хнде шї есте, къ дх-
пъ че Търчїї хрхскъ не кордонарї, фїїндкъ
ачестїї ах тотдеахпа пхшка шї пїстолхл
цїнтїте лппротїва лор, апої де алтх парте
шї Ѣгзрїї пхї вхдъ къ окї вхпї. Схлп
тхлцї лптре еї, карїї вхкрхшї аррестхр-
па тот органїсхл кордонхлї. Шї тодї
вор ка цїнхтхрїме хнде се афлъ кордонарї
сх се прївеаскъ ка цїїтоаре де рїгатхл Ѣ-
гарїеї шї де Дїете, їар пх де лпспърхте-
скхл консілії де ресвоїх. Лпсх кордонхл
мїлітар, спре тхлптхїреа Ѣгарїеї, ка хп
скхтх лппротїва врххманїлор дїп лххп-
трх шї дїп афаръ, се лптїнде лптре Тър-
чіа шї лптре Ѣгарїа. Де ачеа Австріа,

*) Де прїсос лп кхтва шї пентрх алтчева:
къчї лп прїнчїпателе дїп стїнга дхпхрїеї, па-
за тхрїнїеї дела ачест рїх, не лхгъ сол-
дадї есте лпкредїпдатъ шї сателор тхрїнї-
пене, къ скоп ка ачестї схтенї сх кхшгїѡе
къ време оарекаре дїсхпїлїнъ мїлітарх; шї
де шї ачест скопъ пх с'а ажхне лпкъ, дар
се поате ажхпѡе, декхт ва лпсх лпспърхдїа
Отоманъ пх ва ісвї маї кхрхнд лп ката-
строфа, кхтрх каре пхххеште де тхлтъ, маї
къ сеатх де 20 анї лпкоаче. — — —

**) Чїне аре хрекї де азхг сх азх; маї къ сеа-
тх Ромхнїї дїп прїнчїпате. — — — Trad.

— de ши дпкъ де 80 ані сокотеште чеа дп афаръ фацъ а кордонълѣ ка дпкеіатъ, тотѣні пѣ дпчетеазъ а лѣкра тереъ ла чеа дпн лѣзптрѣ а лѣі десволтаре ши дп-търіре. Ачеастъ дпн лѣзптрѣ десволтаре пѣлѣ дп тпмпѣріле челе маі де кърѣнд а дпайнтат адевѣрат кѣ дпчетѣл, дар кѣ а-тѣт маі сігѣр, ка ши чеа дпн афаръ. Ам-пѣрадїі Церманї, Ferdinandъ I., II. ши III. скѣтірѣ не кордонарї де маі тѣлте грѣтѣдї ши ле детере оаре каре прївіле-цізрї; дар кѣ тоате ачесте ресвоаїеле веа-кѣрїлор XVI. ши XVII., — тпмпѣл кре-штереї ши ал дпкїегѣреї монархїей Ав-стріене, — пѣ аѣ лѣсат қа гѣверпѣл сѣ поатъ кѣцета маі серїос де о формалъ organizație ши о маі потрївітъ администра-ціе а цїнѣтѣрїлор кордонаре. Maria Te-резїа ши Іосїф II. аѣ фѣкѣт дпчеркареа де асеменеа organizație; дар ачеаста авїа о сѣвѣршнї рѣпосатѣл дппѣрат Франц II., каре дптемеїѣндѣо не фіреа, обїчеїзрїле, стареа де маі пайнте ши треапта кѣлтѣреї пѣоарелор тѣрціпене, а фѣкѣт'о маі респѣнзѣтоаре ла скопѣл ашезѣтѣнтѣлѣ дптрегѣ; ши пѣтѣрїле ачестей дптокмірї де organizație сѣнт ши пѣлѣ астѣзї дрепт темейѣ ши портѣ дп тоатъ администраціа ачестор цїнѣтѣрї партїкѣларѣ, пѣблїкѣ ши мїлітарѣ.

Методѣл пѣрчедереї, кѣ каре гѣверпѣл Австрїан атѣт де кѣ дпчетѣл, кѣ атѣта преведере ши ашеа де потрївіт дппрецїѣ-рѣрїлор ши датїпелор попорѣлѣ с'а пѣртат дп треава ачеаста, доведеште, кѣ ши ачеа-стѣ дпн лѣзптрѣ organizație есте резѣлта-тѣл вѣлї лѣкрѣ Церман. Кѣткѣ дптокміреа ачеаста, дп прївїнда попоарелор локїтоа-ре дп кѣпрїнсѣл вѣрѣлѣ мїлітар, есте о

маре фачере де вїне, поате кѣпоаште орї чїне, каре кѣ чева лѣаре-ампте ва прївї дпн цїнѣтѣрїле ачесте ла пѣрцїле Тѣрчїей орї ши кїар дп лѣзптрѣл Дпгарїей ши ва фаче кѣвенїта алѣтѣраре. Претѣтїndenї дп кордонѣл мїлітар, сігѣрїтатеа персона-лѣ, маї дптѣлѣ де тоате, есте статорпїчїтѣ тѣлт маї вїне декѣт дп челе маї тѣлте пѣрцї дпн вечїпѣтате ши апѣмїт маї вїне декѣт дпн вечїпеле жѣдеде впгѣрештї, — ка сѣ тѣчем кѣ тотѣл де Тѣрчїа. *) Лѣѣнд

*) Дакѣ авторѣл дпделеде ачї провїнціїле тѣр-чештї, каре пѣ се вѣкѣрѣ де а ле лор аше-зѣмїте полїтїче націонале, прѣкѣт България, Востїа пѣл., атѣлчї дї дѣт дрептате; іар дакѣ дпделеде ачї ши не Цара ромѣнеаскѣ, Молдова ши Сѣрвїа, се дпшеалѣ. Сїгѣрї-тате персоналѣ апѣмїт дп Цара ромѣнеа-скѣ ши Молдова есте ши кїар поантеа прїп пѣдѣрї, ши цїнтре тѣлцї кѣ тѣлт маї mare декѣт дпн шесѣрїле Дпгарїей зїѣа пѣла амїазї; ва дпкѣ дп ачї пѣтїтеле прїнчїпате есте де плїнѣ тѣлцетїтоаре. Ши дакѣ се дптѣмпѣл кѣте о пѣвѣлїре ходѣаскѣ, ачесте сѣнт маї тотдеазна дпн партеа кѣспїцілоркѣлѣкашї, ка сѣшї ресѣзне дппротїва арѣндашїлор орї ажѣтоарелор лор. Дпсѣжрїшїт пѣтерѣл вї-повацілор дпн пѣшкѣрїїле ачестор доаѣ прїн-чїпате ромѣнештї, кѣтѣрѣ пѣтерѣл прїпшї-лор дп темпїдеде впгѣрештї, кѣтпѣнїнд тоа-те дппрецїѣрѣрїле, сѣ ка впѣл кѣтѣрѣ патрѣ (I.: 4). — Фїндкѣ не есте ачї ворѣа де Ромѣнї, фїене ертат а респѣнде ла о хѣлѣ че се арѣнкѣ адеесорї не Ромѣнїї дпн Ардеал, де ши акта пѣ се цїне де фїїнѣа лѣкрѣлѣ ачї. Се зїче адекѣ, кѣ Ромѣнїї сѣнт тотдеазна маї пѣтеронїї дпн темпїде декѣт вїновації дпн алте неамѣрї ши де а-чѣса тревѣе сѣ фїе оаменї маї реї декѣт алдїї. Респѣндем, кѣ де време че Ромѣнїї сѣнт маї тѣлцї декѣт тоате челеалте нації лѣзате дптрѣѣна, фїреште ши вїновації вор фї маї тѣлцї дпнтре еї.

афаръ пѣвъліріме дін партеа Търчілор дн Боснія ші Кроація, дн лѣзптрѣл кордонѣлѣ млітар нѣ се днтжтплѣ маі нічі о тѣлхъріе саѣ фоарте пѣціне ші омѣл кѣлѣтореште маі ашеа де сігѣр, ка днтр'о провинчіе цертманѣ. Сігѣрїтатеа вііедеі есте чел днтжїѣ разїмѣ ал знеї естїмі четѣдѣпештї днцеленте; ал доїлеа есте сігѣрїтатеа дрептѣдеі асѣпра лѣкрѣрїлор. Шї дн партеа ачесте, адекъ дн прївінца кѣтрѣ прїгопїрї шї жѣдекѣторїї, кордонѣл млітар стѣ кѣ мѣлт маі віне декѣт вечїна Ънгарїа, — ка съ тѣчем іарѣшї деспре Търчіа. — Адевѣрат, кѣ адмїністрація дрептѣдеі есте ачі мїлітѣреаскѣ, днсъ есте некѣтпѣравїлѣ (кѣ банї) шї непѣртїнітоаре, — зп лѣкрѣ че деспре Ънгарїа нѣ се поате зїче ашеа. Пентрѣ моралїтате шї пентрѣ о вііѣдѣре морал-кѣзвїнчїоасѣ а кордонарїлор се днгрїжеште фоарте мѣлт; асеменеа дн прївінца кѣтпѣтѣлѣ, пѣчеї доместїче шї днтплїнїреї даторїїлор кѣ скѣтпѣтате сѣнт сѣпнѣшї прївегїереї знвїа днтре дѣншїї, каре прївегїере днсъ нѣ есте нічі декѣт врезѣ деспотїстѣ че ар деспредѣї пе омѣ: дн протївѣ тодї, чеї марї шї чеї мїчі, сѣнт нѣмаї сѣпнѣшї леѣеї морале шї мїлітаре. Ної ам дат песте маї мѣлцї цѣранї дн Ънгарїа, карїї, ка съ скане де аспрїмеа Домнїлор лор, аѣ трекѣт днтре кордонарї шї не днкредїнда кѣ ачі леорї сѣрорї, дн ал кѣрор сінѣ аѣ ешїт орї де кѣтрѣ каре с'аѣ деспѣрїт ачеї че сѣнт акѣт дн кѣпрїнсѣл кордонѣлѣ, ка, скѣпжнд де сѣнт варварїа тѣрчеаскѣ, съ се апропїе де кѣлтѣра ефропеан'анѣсанѣ.

Векїа Сѣрвїе тѣрчеаскѣ ш'а седїт дн кордонѣл млітар о адевѣратѣ поаѣ Сѣрвїе, каре кѣ маї мѣлт дрепт се поате нѣмї

есте віне; шї еѣ сокотескѣ кѣ фѣгарї де ачестїа, требѣе съ фїе маї мѣлцї. Де знде се шї поате днкеїа, кѣ кордонѣл с'а днлокїт де доаѣ пѣрцї: маї днтжїѣ дн Търчіа, апої шї дн Ънгарїа кѣ оаменї, карїї кѣзта апѣраре сѣнт скѣтѣл леѣеї, сігѣрїтѣнеї шї ржндѣлѣї днтемеїат де Австрїа. Шї пентрѣ скоале с'а фѣкѣт мѣлт дн партеа Австрїеї дн кордоане; шї тѣкаркѣ скоалеле ачесте днкъ нѣ респнд пе де плїнѣ скопѣлѣї — маї кѣ сеатѣ ліпсїнд зпнї днвѣдѣторї, — шї тѣкарѣ нѣмаї ал шеасѣлеа копїа се днтпѣртѣшеште дн днвѣдѣтѣра че ар тревзї съ фїе пентрѣ тодї: тотѣшї м'ам мїрат де чеа че ам възѣт маї тѣрзїѣ дн скоалеле ачесте. Ва днкъ кѣ зѣкрїе поате чїнева, — прївїнд скоалеле дн дреант днзѣреї — ведѣ мѣлта лѣмїнѣ че аѣ респндїт скоалеле дн ачесте днтѣнекоасе локѣрї дела Іосїф днкоаче. Нѣ маї пѣцїнѣ плѣчере гѣстѣ кѣлѣторѣл, — токмаї де віне шї дн Ънгарїа, — възжнд зпна старе, днтрѣ каре се афлѣ дрѣтѣрїле, подѣрїме шї алте днтоктїрї пентрѣ зпѣрареа днтпѣртѣшїреї. Австрїенїї не семне аѣ днвѣдат дела Романї, ка, венїнд днтр'о Царѣ поаѣ, съ факѣ маї днтжїѣ дрѣтѣрї зпне. Омѣл поате акѣт кѣлѣторї маї претѣтїнденї дн кордоане пе дрѣтѣрї зпне, че деспре Ънгарїа іарѣшї нѣ се поате зїче.

Тоате ачесте релациї шї днтпрецїзѣрїрї, адѣсе де днцеленчїзнеа цертманѣ, адаѣтѣ нѣ пѣцїн ла вінеме полїтїк ал попорїмїлор дн кордоане; шї нѣ поате омѣл а нѣ арѣнка о кѣзтѣтѣрѣ мѣлцемеїтоаре асѣпра ачесторїцїнѣтѣрї кѣштїгате кѣлтѣреї, маї кѣ сеатѣ дакѣ'шї ва днтїнде кѣзтѣтѣра зп пасѣ маї днколо песте мардїнеа Търчіеї, знде нѣмаї декѣт дї вор.вате ла окї попоареле мѣте

ашеа, декът Нова-Сървие дин дупърџия Мъскълеаскъ. Асеменеа Цара ромънеаскъ гъсеште дн кордонѣ о адевѣратъ микъ Ромъне. Тот ашеа стѣ ши Кроація тѣрчеаскъ дн контра Кроаціеі Австріене. Астфел приа кордонѣл милитар, челе веки провинѣи тѣрчешти с'аѣ тѣиат оарекъм дн доаѣт жѣмѣтѣдї: зна а ретас Тѣрчїеі, чееалатъ дин ачелеш елеминте с'а фѣкѣт ка ѣн пѣриете дн контра ачелеіа.

(Ва ѣрма.)

РЪЎТРАТАТЪЛ ДЕ СОАРТЪ. *)

Адѣкѣ тѣчере domnece ши днтѣперекѣл чел непѣрѣинит есте непѣтрѣне de чел маі аѣер окїѣ; тоатъ zidirea doarme ши отѣл viceazъ дн паче пѣтчерїле че пѣдѣждѣиене а гѣста тѣне. Фїицѣ преа палтѣ, лѣтїнеазъ днтѣнекатѣл шеѣ сѣфлет, рестаторнїчеше дн трѣнѣл лїнїшеа, мїлостївещете пѣрїнте пѣтернїче ши трїмїте о разѣ de тѣлгїере ла поіанѣл дѣрерїлор теле. Непорочїтѣ! днї днкіпѣїеск пѣтчерї статорнїче не сѣена ачеаста скїтѣѣтоаре а лѣмїї, тѣлцѣмїрї лїнїцїте дн мїжлокѣл валѣрїлор вїедїї ши о ферїчїре некїпїтїтѣ не ѣнде тѣлѣзрате, дн че марї амѣпїрї тѣ гѣсїїѣ! кредеам къ тоате лѣкрѣрїле ера орѣндѣїте спре а organїза пѣмаї а ле теле дешарте пѣтчерї, тотѣ мї се арѣта фѣрѣтос, тоате мї арѣта веселїе; кѣ че тѣндрїе тѣ презѣллат дн лѣкашѣл тѣлцѣмїрїлор че фантасїа днї статорнїчеа. Дакѣ днплїнїреа врежнеї ам-

вїдїї се трѣгѣла не тѣне, ах, ачел тѣне мї се пѣреа ѣн вїиторїѣ неаѣїїне ши іїма ѣнїндѣсѣ къ тоате варїаѣїїле лѣмїї, сѣ фѣнѣсе ѣн статорнїк орган а днплїнїрїї лор ши фѣрѣ врео стѣнжїнїре тѣ тѣлгѣлеат къ зѣдарнїка пѣдежде а гѣсї ферїчїре. . . Да! ферїчїре. . Еа пѣрѣсї де тѣлт ачест лѣкаш ал сѣспїнѣрїлор, ши ел аѣ рѣмас а фї пѣмаї театрѣ трїстелор днтѣшплѣрї:

Дѣлче прїетешѣг! фїицѣ креатѣ de чер спре а зпї оаменїї. Ферїчїре статорнїкѣ пѣмаї дн сїнѣл зпїї прїетїн адевѣрат сѣ поате гѣсї. Кѣт сѣнт de пѣкѣте дѣрѣрїле тале. Дар кѣт de греѣ сѣ гѣсеск дн епоха ноастрѣ нїще адевѣраѣї прїетїї, тѣлцї кѣм спѣркѣ пѣмаї ачестсѣѣнт пѣте, днфѣдїшїндѣсѣ къ таска прїетїнїеї; кѣчї чеї адевѣраѣї сѣ кѣпоск ла днтѣшплѣрї непревѣзѣте ши прїмежїдї негѣндїте; дн прїетїн гѣсене чїнева о комоарѣ непредѣїтѣ, о ферїчїре статорнїкѣ, о тѣнгїере ла дѣрерїле че л кѣпрїнд, ѣн лїман, ѣнде днїї поате алїна тоате релеле.

Пѣрѣсїт акѣм de орѣл порок, каре ка не о жѣкѣрїе м'аѣ фѣкѣт прада кїнѣрїлор, арѣкат дн волбороаселе валѣрї а рѣтѣдїї ши dedaг къ тоате дешѣртѣѣнїле вїедеї ачестеї дншѣлѣтоаре, фѣрѣ а авѣ врѣн адевѣрат амїк, de че тревѣнцѣ днї маї сѣнт зїмеле вїедїї, не каре тѣ пѣтернїкѣ фїицѣ, а тотѣлїї креатор днї маї даї? Сокодї поате, къ скїтѣбареа времїї ши а днтѣшплѣрїлор, днпѣлдареа зпора ши кѣдереа алтора, некѣртателе інтрїцїї а соїетѣдїї спре дѣртареа обѣсескѣлїї вїне, сѣѣ лѣмїнареа соарелїї днї адѣче вр'о тѣлцѣмїре? Нѣ! тоате ачесте днї днпѣс сѣвенїреа трежѣтѣлїї, de каре м'ам тратат атѣт de молатїк, днкѣт пѣ почїѣ сѣ равд

*) Trimic dela Moldova.

скітвѣрїле че аѣ фѣкѣт аспра'мї со-
артѣ. —

Несте пѣцїп дѣсѣ ачещї окї че сѣпѣт
дескїшї, пѣ вор маї vedé соареле, de шї
ел пѣ'шї ва лѣса реглѣтѣл сѣѣ дрѣт, кѣ-
лѣзїт de рѣжоаса азрорѣ. — Стѣпѣне
дѣпалте мїлостївещете атѣпче . . . . а'мї
їерта грешелїле, рѣтѣчїрїле шї тоате ре-
леле че ам фѣкѣт дѣпротїва вѣпелї кѣце-
тѣрї шї а вїртѣтелї.

Вечнїкѣ поапте грѣвеще дѣпрѣщїереа
вѣлѣлї тѣѣ . . . зѣбреле тале de че дѣп-
тѣрїе? О сѣфлете ал меѣ, сѣ не гѣтїт а
дѣпчене алтѣ кѣлѣторїе, дѣп каре пѣ вом
дѣпїмпїна атѣтеа скїтвѣрї, атѣтеа пемѣл-
дѣпїрї шї завїстїї пемѣтѣрате ка аїче, ла
каре тѣрїторїї фѣрѣ а се маї сокотї де-
спре вїторїѣ, шї ла рѣл че кїар лор дѣпшї
прежеск, се сїлеск а слѣжї кѣ атѣта сїп-
серїтате. — Ох, сїмѣїрїле дѣпчеп а адорпї
шї поате пентрѣ тотдеаѣна трѣпѣл дѣпї
амордеще шї прїп зрмаре дѣпшї кѣдїгѣ
дорїта лїнїще; adıo . . . adıo . . . лѣте . . .
вїадѣ . . . пѣтѣчї атѣцїтоаре, шї кїар
цїе пѣдежде дѣпї зїк пентрѣ чеа de не зр-
тѣ adıo.

II. I.

Ѣп Жѣпне школар дѣп чеасѣл дѣпѣ
зрпѣ.

„Дѣпкѣ дїп апї копїлѣрїеї стѣдїїле сїп-
гѣре ера копїлѣрещїле лѣї жѣкѣрїї; не пѣ-
рѣсїт de вїртѣте че крещеа кѣ вѣрста лѣї,
тотд'одатѣ фѣчеа ел а креще шї драгостеа,
шї тїперещеа шї пѣдеждеа дѣп сїпѣл пѣрїп-
цїлор лѣї; гопїнд пѣпѣ шї зѣбра тѣхпїреї
дїп сѣфлѣтѣл лор, зїмѣтѣл вѣкѣрїеї сеївїеа

adecea пe вѣзеле лор. Ма о воалѣ крѣпѣ
'л доворѣсе, слѣвїчїѣпѣа ковѣршїсе тоа-
тѣ пѣтереа'ї вїеѣвїтоаре, шї трїстѣл мо-
мент сосїсе. . . .“

Ера патрѣ чеасѣрї de dїmїнеаѣтѣ; о фѣ-
клїе превестїтоаре ардеа ла капѣл волпа-
вѣлї. D'odatѣ о посоморѣре адѣпкѣ лѣсѣ
нїще маторе дѣпкрещїтѣрї не жѣпа шї лїпа
'ї фрѣпте: черѣ сѣ'ї адѣкѣ тоате кѣрѣїле
шї лекѣїїле сале, ле апѣкѣ кѣ авїдїтате,
паре кѣ чїтї кѣтева пасаѣе дїптрѣпселе,
шї апої кѣте зна зна ле ашезѣ лѣпгѣ дѣп-
сѣл. Dїп че дѣп че кѣтѣтѣрїле 'ї devenїа
тот маї спѣїтѣптате, рѣсѣфлареа'ї дѣп
дѣпѣка; ма семпѣл крѣчелї дѣп релїнїцїї оаре
кѣт, шї, арѣтѣнд кѣ тѣпа, жос лѣпгѣ па-
тѣл не каре зѣчеа, зїсе: „Латѣ мортѣпѣл
меѣ, аїчї есте; аколо воїѣ сѣ тѣ ковор! . .
та ел пѣ тѣ сперїе, пѣ тѣ тѣхпеще: ка-
закѣл ачеста грозавѣл каре пѣ се мїшкѣ
дела капѣл меѣ! . . . . Ах! . . . . че ва ел
кѣ мїне! . . . . О Doamne! . . . . de пѣ'л
ашї маї vedea! . . . .“ зїче; шї, фѣкѣп-
дѣ'шї маї de тѣлте орї семпѣл крѣчелї, дѣп-
датѣ чеа маї вїе, чеа маї фрѣтосѣс семпѣ-
тате релѣчеще дѣп окїї сѣферїндѣлї, атѣт
е de сакрѣ релїцїа крещїпѣлї! Ма ачеста
фѣ моментѣл чел маї дѣпѣ зрпѣ! Жѣпеле
дѣпчещеа дїп вїадѣ.

Ла 21. Декемвріе 1841 се дѣпмортѣп-
тѣ лѣсѣнд о вечнїкѣ' дѣрере дѣп сѣфлѣтѣл
вѣпїлор сѣї пѣрїндї.

N. R. . .

НЪ МЪ ВІТА. *)

Флоричікъ тіперікъ
Тъ ть фачі съ те ізвекъ;
Trandaфір дѣѣ есте фаца,
Че къ тѣлт драг' о прівекъ.

Феричіреа теа нічй черѣл
Нъ ар пѣтеа съ mio dea,
Фъръ пѣтаѣ мілостівѣл
Ал тѣѣ сѣфлет кѣнд ар вреа.

Ах! ачеаста тѣ отоаръ,
Мъ фаче съ певзнеск,
Кѣнд ші ата інітѣоаръ
Мі ар зіче, еѣ те ізвекъ.

Ші d' ачеастъ феричіре
Сѣфлетѣл міѣѣ ар сѣлта
Дѣтр'о възкріе маре,
Кѣносканд ізвіреа та.

Еѣ кѣнд пѣ те въз пѣ тине
Paza зіліѣ 'мі есте неаргъ,
Міѣ де кінзрі престе міне
Къ грав пѣрѣреа алеаргъ.

Іар кѣнд порокѣл міажѣгъ
Пѣ тине а те пріві,
О таѣ маре феричіре
Пѣ лѣте пѣ а'ш дорі.

Кѣчй а та влажнѣ фацъ
Гонінд а теа дѣтрістаре,
Мъ фаче, съ сіпѣ дѣлчеадъ
Дѣтр'о веселіе маре.

Да ачеіа къ дѣрере
Кѣносканд сѣдеата та
Че m'адѣче, дѣ періре,
Еѣ те роу пѣ тѣ вѣта.

Кѣчй тѣ аї пѣтѣт преа лесне
Inima am сѣгета,
Терот дар тѣлт преа ізвѣтъ,
Тѣ дѣ вѣчй пѣ тѣ вѣта.

Пітар X. Ioanide.

TENTAMEN CRITICUM

in linguam Romanicam, auctore

A. Treb. Lauriano,

съ афлъ ла Віена дѣ лібреріа Мехітарінді-
лор, Singerstraße.

Прецѣла де пренѣтераціе пре

хѣртіе де тіпаріѣ é	1 fl. 45 fr. 000.
хѣртіе велінъ é	2 " — " "
прецѣла де волдъ é	2 " 45 " "

Кѣ прецѣла де пренѣтераціе о капѣтъ
чеї че с'аѣ дѣсѣмпнат маї 'nainte de че е-
шіръ де сѣпт тіпаріѣ, але кѣрора нѣте
сѣпт сѣмпнате дѣ каталогѣла че съ афлъ
дѣ нѣміта лібреріе. Іаръ ші ачеціѣ нѣтаѣ
нѣлѣнд вані кѣ о тѣлѣ, о пот лѣа кѣ чеа-
лалте дела зіса лібреріе.

Діп поронка гѣверпѣлѣї Молдовеї с'аѣ ті-
пѣрїт ла інстїтѣтѣл Альпінеї

ЛЕЦІВІРІЛЕ АДМИНІСТРАТИВЕ

ші ачеле а

РАМѢЛѢї ШІДЕКѢТОРЕСК

вотате де генералніка овїчнѣїта адѣнаре.

Дѣ сесїле апїлор 1834—1841 ші дѣтѣ-
рїте де преа дѣлѣцатѣл Domn.

Формат дѣ 4°.

Аѣ ешіт Nr. I ші IV де
СПІКѢТОРѢЛ МОЛДО-РОМЪН.

*) Декѣнд іереам ші еѣ, одатѣ жѣне.

Аѣторѣл.